

คู่มือการปฏิบัติงาน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา

นายประคอง บัวปรอท
นางสาวจินตนา สุขสมแดน
นางศนาพร สาครเสถียรกุล
นายชัยศักดิ์ ไชยคำวัง
นางสาวศิริวรรณภา บุญเสียง
นางปณิตา ตะพังพินิจการ
นางสาวนิภา สุขพิทักษ์
นางหงส์ยก ปลา
ตะเพียนทอง
นางสาวศศิชา ทรัพย์ลิ้น
นางกมลวรรณ มนต์
ประสิทธิ์
นางชลณา ม่วงหวาน
นางสาวสุภาพ จัดละ
นางเบญมาศ นุ่มวัฒน์
นางสาวพันนา
พัฒนาอุดมสินคำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 2

สารบัญ

คำนำ

การดำเนินงานการนิเทศภายใน เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ไม่จำเป็นต้องรอให้บุคลากรจากภายนอกซึ่งมีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง และที่สำคัญบุคลากรในโรงเรียนย่อมรู้ปัญหา สามารถแก้ปัญหาและสามารถทำการนิเทศกันเองได้ ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนจะต้องร่วมมือกันจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน เพื่อปรับปรุงงานต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในทางที่จะพัฒนานักเรียนทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม ให้เต็มวัย เต็มศักยภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 จึงจัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรใช้พัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แนวคิด/วัตถุประสงค์	1
ตอนที่ 1 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์	1
1.งานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบตามมาตรฐานตำแหน่ง	1
2.งานตามขอบข่าย ภารกิจของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	2
• ภารกิจสาระความรู้และลักษณะงานที่ปฏิบัติ	2
• ขอบข่ายภารกิจ	4
3.งานกลุ่มสาระ	8
4.งานกลุ่มเครือข่าย	
5.งานพิเศษโครงการและตัวชี้วัด	
ตอนที่ 2 การจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดวางตัวบุคคล ภารกิจการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งประจำปีงบประมาณ 2561	10
ตอนที่ 3 แนวปฏิบัติการนิเทศและการรายงานผลการปฏิบัติงาน	18
ตอนที่ 4 คู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล	23
ภาคผนวก	

คู่มือการปฏิบัติงาน นางสาวจินตนา สุขสมแดน
ศึกษานิเทศก์ ข้าราชการพิเศษ
กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

.....

ชื่องาน การปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

2. ขอบเขต (Scope)

เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ใช้ในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

3. คำจำกัดความ (Definition)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Education Curriculum) หมายถึง หลักสูตรที่ใช้
ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน มี
ความพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพหรือประกอบอาชีพที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต
และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากลเพื่อการแข่งขันในยุคปัจจุบัน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย
ส่วนที่เป็นแกนกลางซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานส่วนกลางและส่วนที่มีสาระสอดคล้องกับสภาพชุมชนและ

ท้องถิ่นซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดกรอบหลักสูตร ร่วมกับสถานศึกษาและท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดเพิ่มเติมขึ้นเองได้ เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น (Local Curriculum Framework) หมายถึง กรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งจัดทำโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับท้องถิ่น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนในท้องถิ่น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับท้องถิ่น สถานศึกษาในเขตพื้นที่นั้น ๆ จะใช้ข้อมูลในกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรักและหวงแหนมรดกทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา การแก้ปัญหาการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพในชุมชน

4. หน้าที่ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

4.1 จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

4.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถจัดทำ/ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษา

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

5.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

5.1.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

5.1.2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดผลและประเมินผล แนวทางการวัดผล และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

5.2 ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

5.3 ส่งเสริม สนับสนุน และ พัฒนาให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

5.3.1 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

5.3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของสถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม

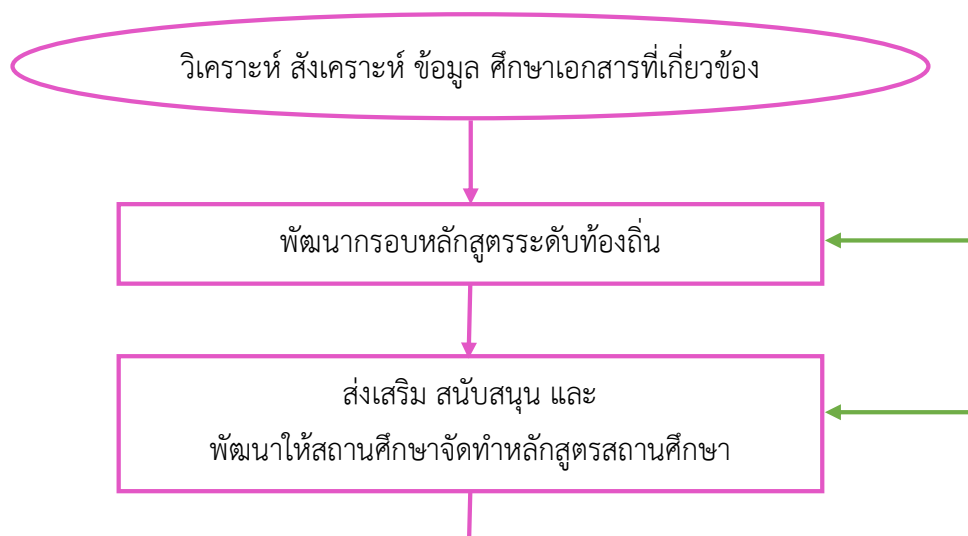
5.4 ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

5.5 นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

5.6 ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา

5.7 สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนาหลักสูตร

Flow Chart

มีคุณภาพ

6.เอกสารอ้างอิง (Reference Document)

6.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.2 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.4 แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.5 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.6 แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.7 แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

แนวทางการตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.8 แนวทางการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.9 นิยามคำศัพท์หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

6.10 ประกาศ คำสั่ง ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกาศ ณ วันที่ 8 มกราคม 2551

- คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 30/2560 เรื่องให้เปลี่ยนแปลง มาตรฐานและตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิและวิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สั่ง ณ วันที่ 5 มกราคม 2561

- คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ. 1239/2561 เรื่องให้ใช้มาตรฐานและตัวชี้วัด กลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สั่ง ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2560

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ 11 กรกฎาคม 2560

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียนภาษาอังกฤษ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2559

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การบริหารจัดการเวลาเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ประกาศ ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2559

- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเพิ่มวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกาศ ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน 2557
- คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ 110/2555 เรื่อง การแก้ไขเวลาเรียนและเกณฑ์การจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สั่ง ณ วันที่ 25 มกราคม 2555

7.แบบฟอร์มที่ใช้ (Form)

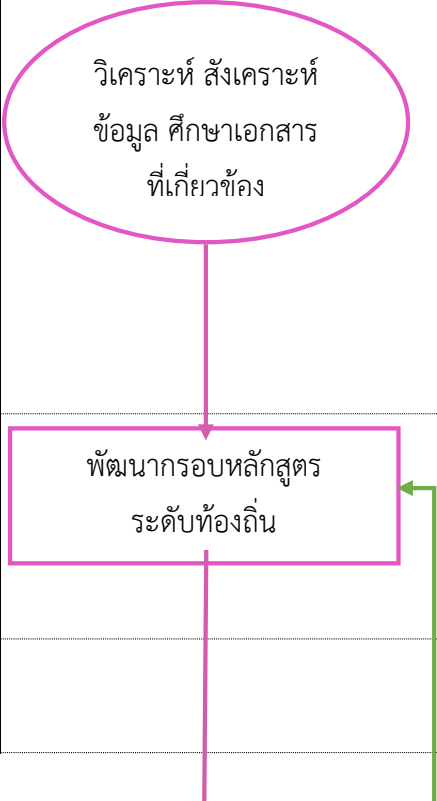
- 7.1 เครื่องมือนิเทศ
- 7.2 คู่มือตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา

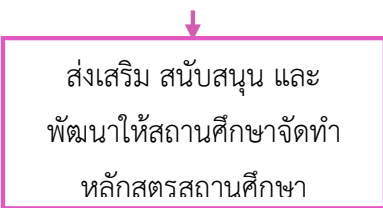
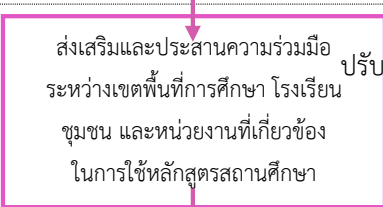
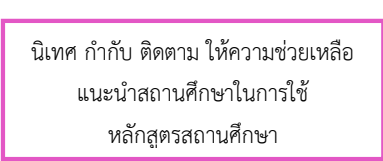

8.เอกสารบันทึก (Record)

- 8.1 แบบบันทึกการนิเทศ
- 8.2 แบบบันทึกการตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษา

1.แผนผังกระบวนการปฏิบัติงานส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียด	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐาน คุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล ศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง	1.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนวทางการวัดผลและประเมินผล แนวทาง การวัดผลและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา บริบททางสังคม และความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต	ตลอดปี	มีระบบสารสนเทศที่ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน	กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้
2	พัฒนากรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น	2. ดำเนินการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเผยแพร่ ให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ตามความเหมาะสม	มีกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น	กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร ฯ
3		3.1 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู	ตามความเหมาะสม	สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มนิเทศ ฯ

ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียด	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐาน คุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
		<p>และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการ พัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551</p> <p>3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง กรอบ หลักสูตรระดับท้องถิ่น และความต้องการ จุดเน้นของ สถานศึกษาด้วยกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม</p>		ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กรอบหลักสูตร ระดับท้องถิ่น	
4		<p>4. ส่งเสริมและประสานความร่วมมือระหว่างสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา และชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือช่วยเหลือกันในการพัฒนาและใช้หลักสูตร สถานศึกษา</p>	ตามความ เหมาะสม	ความร่วมมือระหว่าง สพป. สถานศึกษา ชุมชนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	กลุ่มนิเทศ ฯ
5		<p>5. นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุง/พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ</p>	ตามความ เหมาะสม	มีการนิเทศตาม เครื่องมือนิเทศ และ คู่มือการตรวจสอบ หลักสูตรสถานศึกษา	กลุ่มนิเทศ ฯ
6		<p>6. ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา</p>	ทุกปี การศึกษา	สถานศึกษามี หลักสูตรสถานศึกษา ที่มีคุณภาพ	กลุ่มนิเทศ ฯ

ลำดับ ที่	ผังขั้นตอนการดำเนินงาน <small>ไม่มีคุณภาพ</small>	รายละเอียด	เวลา ดำเนินการ	มาตรฐาน คุณภาพงาน	ผู้รับผิดชอบ
7	สรุป รายงานผล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์	7. สรุปรายงาน และเผยแพร่ผลการใช้/การพัฒนา หลักสูตร	เมื่อการ ประเมิน สิ้นสุด	กลุ่มนิเทศฯ มี รายงานผลการ ดำเนินงานประจำปี ที่มีคุณภาพ	กลุ่มงาน พัฒนา หลักสูตร ฯ

